

Denne artikkelen kan kopieres fritt og viderefremidles til andre.

En forutsetning er at navn på utgiver (Strinda historielag), årbokas årstall og forfatter(e) oppgis.

Det må ikke foretas endringer i artiklene.

Det er ikke tillatt å skanne eller kopiere bilder i bøkene for bruk i andre sammenhenger.

Strindamaleren Paul Kastbrekken

Paul Kastbrekken, tegning av Ernst Biermann fra 1933, gjengitt i Arbeider-Avisa 1. oktober 1954

Av Randi Tvete Vik

Paul Kastbrekken* ble født 17. mai 1891 og vokste opp på gården Kastbrekka i Strinda i en søskenflokk på sju. Da broren John ble damvokter ved Estenstaddammen i 1913, flyttet Paul til Tømmerholt gård for å drive småbruket sammen med sin bror. Her ble han boende resten av sitt liv. Brødrenes mor bodde også sammen med dem på gården en periode da hun var gammel.

*. Fra maleriene ser det ut som om han i tidlige år skrev Kastbrækken og seinere Kastbrekken.

Allerede som gutt begynte Paul å tegne. Han gikk på tegnekurs i byen om kveldene, og hans venner fortalte at han hadde en fin strek som svart-hvittkunstner. Senere tok han timer hos malerinnen Astrid Aasen og professor Harald Krohg Stabell ved NTH. Andre kunstnere dro ut i verden, men Paul Kastbrekken dro tilbake til Strinda og ble Strindas maler mer enn noen annen. Kjærligheten til Strinda er tydelig i maleriene og tegningene derfra. Hans malervekk John Stendahl fortalte at Kastbrekken så motiver overalt. Han kunne male en stemning raskt og greitt. Etter at han så flyttet staffeliet noen meter bort, malte han et nytt bilde - annerledes enn det første i tone og innhold. Spesielt likte han å dra ut i sene sommernetter for å finne motiver rundt om i Estenstadmarka.

Paul Kastbrekken malte ikke for å vinne ære og berømmelse. Han var en beskjeden og stillferdig mann som ikke hadde mot til å stille maleriene sine ut i de store saler. Noen få ganger i 1930-årene overtalte vennene ham til å være med på fellesutstillinger. *“Det er på tide at han trekkes fram i lyset, denne bonden, drømmeren og kunstneren ..”* skrev kunstneren Ernst Biermann i Arbeider-

Avisa da Paul Kastbrekken for første gang deltok i en sommerutstilling i Kunstforeningen. *“Vi står her foran en malerbegavelse som har fremtiden for seg”*.

Paul Kastbrekken forble beskjedne og ydmyk overfor kunsten, og døde uten at det hadde lyktes å trekke ham fram i lyset. Sin første separatutstilling fikk han først året etter han døde. Det var hans

Damvokter John Kastbrekken foran brorens maleri "Spillemannen" (antakelig i 1954). Bildet er tatt i stua på Tømmerholt.

Bilde utlånt av Øivind Kastbrekken

bror John som tok initiativet og samlet en del av bildene hans til en minneutstilling i Kunstforeningen i oktober 1954. Det var i alt 37 bilder - de fleste med motiver fra Strinda, dessuten noen portretter og selvportretter.

Både Dagsavisa og Nidaros omtaler utstillingen. Dagsavisa anbefaler utstillingen og bemerker at hans *“skogbilder minner ikke så lite om Munthe. Det er fasthet og ro over bildene og fargesammensetningen er virkelig god.”* Spesielt framhever avisa et maleri som viser partiet fra Loholt mot Veiskillet og fjorden. I Nidaros fra 1. oktober 1954 kan vi lese at *“Strinda har fått sin maler..... Koloritten veksler fra saftig i grønne åkerland med Trondheimsfjorden i bakgrunnen, så har han fanget inn det tørre gule graset oppfra leirjorda som Strinda er så velsignet med.”* Avisa framhever *“Spillemannen”* som utstillingens hovedverk - *“Komposisjonen med den sittende trekkspilleren har spennvidde og uttrykk.”* Dette maleriet hadde også vært med på en utstilling på 1930-tallet. *“Spillemannen”* hang i flere år på Lohove, Strinda Bygdeungdomslags lokale.

Da Paul Kastbrekken døde i august 1953, var han 62 år gammel. Han falt av sykkel i Dragvollbakken og ble kjørt til sykehuset bevisstløs. Det hører med til historien at broren John ble rammet av slag på bussen til byen 5. oktober 1954. Da var han på veg til minneutstillingen for broren.

John Kastbrekken hadde også kunstneriske evner og etterlot seg mange malerier med motiver fra Strinda.

Etter John Kastbrekkens død ble utstillingen avviklet, og en rekke malerier ble levert til Strinda kommune og til skoler i kommunen, bl. annet til Nidarvoll og Åsvang. Ellers er det mange folk på Strinda som har et maleri av Paul Kastbrekken på veggen. Det er også flere strindinger som minnes hyggelige besøk hos brødrene Kastbrekken på Tømmerholt. Det hersket en lun stemning i stu-

ene deres, og alt var hjemmelaget - til og med hjemmekjernet smør.

På Estenstadhytta henger det to bilder av Paul Kastbrekken. Et av bildene viser Tømmerholt gård (se forsidebildet).

Både Paul og John Kastbrekken er begravet på Moholt kirkegård på familiegravstedet.

Kilder:

Interiør fra Tømmerholt malt av Paul Kastbrekken i 1943. Eier: Anne Karen Løhre Strande

1) Notater fra og samtaler med Øivind Kastbrekken, en slektning av Paul og John Kastbrekken.

2) Avisartikler samlet av Øivind Kastbrekken: Nidaros 1. og 5. oktober 1954, Dagsavisen 1. oktober 1954, Arbeider Avisa 1. oktober 1954 og Adresseavisen 5. oktober 1954.

3) Norsk kunstnerleksikon